

totta magát. Csakhogy az emberi kapzsiság ezeket is a mammutok sorsára juttatja ma holnap. Tömérdek fűrész pusztítja azokat naphosszant, s minthogy a fiatalabbak feldolgozása kevesebb bajjal jár, elébb ezeket irtják ki, s utoljára a talajjavítás czimén használhatatlan vén törzseket lehamvasztják. Szerencsére a 15 lábnál vékonyabbak irtását törvény korlátolja, de így is foltokra szakadozott az egykori rengeteg, s egy század után aligha marad pusztítani való. —s.

Halálozás. G ö t z Károly, urad. erdész meghalt. A boldogult legrégebbi tagjaink egyike volt. Béke poraira!

Magyarosodunk. K o v a c s i c s Ede, m. k. főerdész nevét „Füredi“-re, S e i d e Gyula k. al-erdőfelügyelő pedig „Hajós“-ra változtatta. Éljenek!

Változás az erdészeti szolgálat körében. A m. kir. pénzügyminister a selmeczi bánya- és erdőakadémián az erdőhasználati tanszék mellett üresedésben lévő tanársegédi állomásra K o z m a József, m. k. erdőgyakornokot nevezte ki.

Francia szakkönyvek jegyzéke.

A francia erdészeti irodalom bő termékenységéről tanuskodnak azon szakkönyvek, melyeket az 1878. évi világiállítás alkalmából a francia erdészek irtak, s melyek névszerint következők :

1. Notice sur le débit des bois de feu, leur mode de vente et les procédés de carbonisation usités en France, par M. Larzillière, sousinspecteur des forêts.

2. Notice sur le contrôle et la comptabilité relatifs à la gestion des forêts, par M. Boppe, inspecteur des forêts, chef du service de l'inspection de Nancy.

3. Notice sur le gemmage du pin maritime, par M. Croizette Desnoyers, garde general des forêts.

4. Rapport de la commission instituée pour l'expérimentation du procédé d'écorçage des bois par la chaleur, dit se nomaison.

5. Notice sur le terrain tertiaire miocène de céreste et subsidiairement sur celui de bois-d'asson (Basses-Alpes), par M. Fliche professeur d'histoire naturelle à l'école forestière de Nancy.

6. Notice sur le débit et les emplois du sapin, de l'épicéa et du mélèze, par M. Gallot, sous-chef à l'administration centrale des forêts.

7. Remarques sur deux variétés d'épicéa, par M. L. Breut, sous-inspecteur des forêts.

8. Observations météorologiques faites de 1877. à 1878. par M. Fautrat, sous-inspecteur des forêts.

9. Notice géologique et forestière sur la montagne de la serre (Jura) par Ed. Gouget, sous-inspecteur des forêts.

10. Notice sur l'élagage des arbres, par M. A. Martinet, sous-inspecteur des forêts.

11. Notice sur les cartes, dessins, modèles et ouvrages relatifs aux travaux du service du reboisement des montagnes dans le Bassin de la Durance (Basses et Hautes-Alpes), rédigée par P. Demontzey, conservateur des forêts, ancien chef du service du reboisement des Basses-Alpes.

12. Notice sur département de la lozère, par M. Grosjean, inspecteur des forêts.

13. Notices sur la règle à cubace des arbres, exposée par M. de Montrichard, sous-inspecteur des forêts.

14. Notices sur le débit et les emplois du châtaignier, des érables, du prêne, des ormes, par M. Bruand, sous-inspecteur des forêts; de l'aune, du bouleau, du saule, du tilleul, du tremble, par M. Larzillière, sous-inspecteur des forêts; du charme, par M. Gast, sous-inspecteur des forêts; de l'alisier, du cerisier-merisier, du cornouiller, du condrier, du micocoulier, du poirier, du pommier, du robinier, du sorbier-cormier, par M. Rivet, sous-inspecteur des forêts.

15. Note sur deux nouveaux procédés ayant pour effet d'activer le développement des racines latérales du chêne dans la culture en péoinière par M. H. Levret, sous-chef du bureau des travaux à l'administration des forêts.

16. Notice sur l'industrie des écorces à tan, par M. de Kirvan, sous-inspecteur des forêts.

17. Notice sur le débit et les emplois du chêne pédonculé, par M. Gallot, inspecteur des forêts à l'administration centrale des forêts, et par M. Gast.

18. Notice sur les étais de mines en France, par M. Thélou, sous-inspecteur des forêts.

19. Études sur la truffe par A. George-Grimblot, inspecteur des forêts.

20. Météorologie comparée agricole et forestière. Rapport à M. le sous-secrétaire d'état, président du conseil d'administration des forêts.

21. Notice sur les divers emplois du hêtre, par M. Croisette-Desuoyers, garde général des forêts.

22. Les Bostriches. — Leur invasion dans le Jura. — Notice par M. Grandjean, conservateur des forêts.

23. Notice sur l'emploi du bois dans la fabrication du papier, par M. Jolivet, sous-inspecteur des forêts.

24. Notice sur les dunes de la Coubre (Charente-inférieure), par M. de Vasselot de Régné, inspecteur des forêts.

25. Notice sur la collection d'efflorescences recueillies dans les terres noires des Hautes et Basses-Alpes et de la Drôme, par M. Granier, inspecteur des forêts à Valence, membre de la société géologique de France.

26. Notice sur les procédés de lever des plans et sur leur application au cadastre et aux autres services publics, par M. Berré et L. Roussel, professeurs à l'école forestière.

27. Note sur la culture du bambou et ses usages industriels dans la région des Pyrénées et dans le sud-ouest de la France, par M. A. Calvet, sous-inspecteur des forêts.

28. Monographies de travaux exécutés dans les Alpes, les Cévennes et les Pyrénées.

Erdészeti rendeletek tára.

Utasítás az erdei kihágási bíróságok által használandó érték- és árszabályzatok kidolgozásánál követendő eljárásról.

(Az erdőtörvény 85. §-ában foglalt határozat alapján kiadta a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium 1880. évi 24.432. szám alatt.)

Az 1879. évi XXXI. törvénycikk 85. §-a értelmében erdei kihágások birói tárgyalásánál az eltulajdonított dolog értéke, a kártérítési összeg és a hajtópénz előre megállapított állandó érték- és árszabályzatok alapján szabandó meg.

Ezen szabályzatokat ugyancsak az említett törvénycikk idézett szakasza értelmében a közigazgatási bizottságok tartoznak a kir. erdőfelügyelőkkel egyetértésben elkészíteni.

Minden törvényhatóság számára külön érték- és árszabályzat készítenendő, és pedig a szerint, a mint a vidék különböző részein e tekintetben kisebb vagy nagyobb különbsétek mutatkoznak: egy vagy több.

A közigazgatási bizottságok által kidolgozott szabályzatok jóváhagyás végett a földmivelés-, ipar- és kereskedelemi ministeriumhoz terjesztendők fel, jóváhagyás után pedig közhírré teendők.

Ha egymással összefüggő erdőterületek több törvényhatóság területén fekszenek, a szabályzatot az érdekelt közigazgatási bizottságok és erdőfelügyelők közösen állapítják meg.

Minden érték- és árszabályzat három évről három évre, vagy ha időközben jelentékenyebb árváltozások állanak be, ennél is rövidebb időközökben annyiszor, a mennyszer szükséges, újból állapítandó meg.

A szabályzatok kidolgozásánál, az elősoroltak megtartása mellett, a következő elvek és részletes utasítások követendők.

1. §. Az érték- és árszabályzatok úgy szerkesztendők, hogy azokban az illető kerületben előforduló és erdei kihágás tárgyát képezhető minden fa választék és más erdei termék értéke vagy ára feltalálható legyen.

2. §. Miután erdei kihágás tárgyát csak olyan erdei termékek képezhetik, melyek felhasználásra vagy eladásra feldolgozva nincsenek, érték és ár gyanánt, az alább következő 13. és 14-ik §-ban megjelölt esetek kivételével, mindig a tőérték, illetőleg tőár, vagyis azon érték és ár veendő fel az érték és árszabályzatba, melylyel valamely erdei termék eredeti termő-, vagy előfordulási helyén, még mielőtt eladásra vagy felhasználásra feldozgatnák, bír.

3. §. Egységekül, melyekre az érték és ártételek számítandók, a következő mértéknemek alkalmazandók:

a) a nagyobb méretű épület- és haszonfánál, a vastagabb számfá választékoknál, továbbá a tűzifánál és tuskófánál: a t ö m ö r k ö b m é t e r ;

b) a vékonyabb épületfánál (szarufa, evezőrud stb.), a vékonyabb szerszámfánál (távirdapózna, szekérrud, petrenczerud), továbbá a mezőgazdasági fánál (komló-, bab-, szőlőkaró stb.) és minden más, darabszám szerint értékesített választéknál: a darabszám;

c) az ág- és galyfánál, vesszőnél és tövisnél, továbbá dült fánál, száraz fahulladékoknál, forgácsnál és csak tüzelésre alkalmas fakéregnél, ugyszintén a falomb-, moha-, alom-, termőföld-, mészke-, agyag-, tőzeg-, gyephant- és fagyökéknél: a kétfogatu szekér vagy szán-, a taliga vagy kézi szán, és a férfi-, női- és 14 éven alóli gyermekteher;

d) cserzésre használható tölgy- és lúczkéregnél: az ürméter, vagy az átmérő- és hosszúság megjelölése mellett: a köteg vagy kéve;

e) gubacs-, makk- és más erdei famagvaknál és az erdei gyümölcsöknél: a liter-, illetőleg hektoliter.

f) gyanta és hasonló termékeknél: a kilogram;

g) vízépítkezésekre használt pözsnel, továbbá a fonóvesszőféle választékoknál, az átmérő megjelölése mellett: a köteg vagy kéve;

h) végül csemetekertek ültőnczeinél és ertvények csemetéinél: a négyszögöl, utóbbiaknál egyszersmind a katastrális hold és a csemete darabszám is.

4. §. Az egységi árak és értékek, az illető vidék különböző árvizonyainak figyelembevételével, a fennálló tényleges ár- és érték-adatok alapján (a 10. §-ban leirt módon) állapítandók meg.

5. §. Ezen adatok beszerzése céljából a törvényhatóság összes erdőbirtokosai felhivandók, hogy erdőtermékeiknek árait a közigazgatási bizottság által ezen célra kiadandó mintának megfelelően készítenő kimutatásokba összefoglalva, a szolgabíróságok útján a közigazgatási bizottságoknak betérjesszék. Tájékozáslul figyelmeztetendők a birtokosok, hogy kimutatásaikba fanem, választék és értékesség szerint elkülönítve, minden előforduló és erdei kihágás tárgyát képezhető erdei terméket felvegyenek, s a 3. §-ban előszabott mértékegységek szemmel tartásával minden egyes ilyen termékre nézve kitüntessék:

a) a fennálló tőárakat illetőleg olyan termékeknél, melyek adás-vevés tárgyát nem képezik, értékkel azonban mégis bírnak (korhadékföld, moha, ültőnczök, csemeték) a tőértékeket;

b) a fennálló piaczí, illetőleg raktári árakat;

c) a termelési költségeket, értve ezek alatt a vágatás és esetleg felrakásolás (mellékterményeknél, pl. makknál és gubacsnál a szedetés, gyűjtés) költségeit;

d) a szállítási költségeket az erdőből a piaczig, illetőleg a raktárig, kitüntetvén egyszersmind a távolságokat is kilométerekben;

e) a fennálló kézi és ígásnapyszám béreket; és végül

8. §. A kerületek ezen esetben lehetőségig úgy alkotandók, hogy azok határai a szolgabírói járások határaitól összeessenek; olyan esetben pedig, midőn az árkülönbségek a szolgabírói járások határain belül is túlhaladják a 20%-ot, úgy hogy ezen szűkebb keretben is több kerületnek alkotása mutatkozik szükségesnek, az egyes kerületek oly módon kerekítendők ki, hogy lehetőségig mindenik helyrajzilag is összefüggő egészet képezzen.

9. §. A fentebbiekben kimondott elvek alapján jelentékenyebb árkülönbségek mutatkozása esetében, az érték- és árszabályzati kerületek alkotása legegyszerűbben a következő módon eszközölthetik.

A beérkezett és kellően kiigazitott árkimutatások szolgabírói járások szerint külön csoportokba soroztatván, azon csoportokban, melyekben a kimutatások a megengedhető 20%-nál még mindig nagyobb árkülönbségeket mutatnak, további alcsoportok képeztetnek. Ezen alosztályozásnál elegendő, ha előzetesen az illető vidék egyik legértékesebb és egyszerűsödő legnagyobb mennyiségben előforduló választéka, például fenyőerdős vidékeken a fenyő épület- és haszonfa, tölgyben gazdag vidékeken a tölgy szerszámfa, oly vidékeken pedig, hol kiválóan tűzifa termeltetik s az uralkodó fanem a bükk, a bükk hasábfá vétetik csak figyelembe, s az alosztályozás ennek alapján akként eszközölthetik, hogy mindazon kimutatások, melyekben ezen irányadónak vett választék ára az előforduló legmagasabb árhoz képest egészen 20%-ig különbözik, az első, azok, melyekben ezen árkülönbség 20—40%-ig terjed, a második, s így tovább a többiek a 3-ik stb. alcsoportba soroztatnak. Ennek megtörténte után, minden egyes alcsoport egy-egy alkotandó érték- és árszabályzati kerület képviselőjeként tekintetvén, illető kimutatásaik szerint az erdőbirtokok, s ezen az uton a törvényhatósághoz, illetőleg szolgabírói járáshoz tartozó községek is, megfelelő csoportokba soroztatnak, s minden egyes ilyen csoportja a községeknek azután egy-egy külön érték- és árszabályzati kerületnek tekintetik.

Ha esetleg megtörténnék, hogy valamely községből, melyben több erdőbirtokos van, a különböző kimutatások különböző csoportokba jutnának, a község azon kimutatás szerint sorozandó be egyik vagy másik kerületbe, a mely a többiek között a legnagyobb és legrendszeresebben kezelt erdőterületet képviseli.

Olyan községek, melyekből az erdőbirtokosok esetleg nem nyújtottak be árkimutatást, a helyrajzi és értékesítési viszonyok figyelembevételé után, a megfelelő kerületekbe osztandók be.

Az ekként tervezett kerületek végleges megállapítása előtt azonban megvizsgálandó, vajjon az egy csoportba sorozott árjegyzékek az irányadóul vett legfőbb választékon kívül a többi választékokra nézve is egyező árakat mutatnak-e fel; továbbá, hogy az előbbieket szerint egy kerületbe eső községek helyrajzilag is összefüggő csoportokat képeznek-e?

Ha e tekintetben meg nem engedhető eltérések, vagy visszaságok mutatkoznának, azok előbb a helyi viszonyok figyelembe vételével kellően kiegyenlítendő, s a kerületek csak ennek megtörténte után állapítandók meg véglegesen.

10. §. Az egyes kerületek számára külön-külön összeállítandó érték- és árszabályzatok egyes ártételei a következő elvek szerint állapítandók meg.

Minden egyes erdei termékre nézve külön-külön kivonatván az illető kerület erdőbirtokait képviselő kimutatásokból a megfelelő adatok, azok közül az érték- és árszabályzatba egységi árul vagy értékül általában a legmagasabbak vétetnek fel. Például, ha egy kerületben a kimutatások a bükk tűzifára nézve ezen 15 adatot szolgáltatnák: 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 49 kr, 1 frt 47 kr, 1 frt 43 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 39 kr, 1 frt 36 kr, 1 frt 34 kr, 1 frt 34 kr, 1 frt 24 kr, 1 frt 23 kr, 1 frt 20 kr, az érték- és árszabályzatban a bükk tűzifa ára 1 frt 50 krral lenne megállapítandó.

Ha azonban ezen legmagasabb ár aránylag kevés kimutatásban fordulna elő, s e mellett kisebb és nem rendszeresen kezelt erdőbirtokoktól származnék, egységi árul egy másik, szintén a magasabbak közé tartozó olyan adat volna elfogadandó, melyhez hasonló vagy közelálló ugyanazon csoportba sorozott más kimutatásokban is előfordul, s a mely ezenkívül valamely nagyobb, értékesebb és népesebb vidéken fekvő, tehát az erdei kihágásoknak is inkább kitétt erdőbirtok által szolgáltatott. Olyan kerületekben pedig, melyekben ilyen nagyobb és rendszeresebben kezelt erdőbirtok több fordul elő, az ezek által szolgáltatott adatokból egyszerű átlag képezhető és az érték- és árszabályzatban ez alkalmazható.

11. §. A megelőző §-ban körülírt eljárás követendő minden erdei termék árának, illetőleg értékének megállapításánál; a részletes kivitelnél azonban még a következő 12., 13. és 14. szakaszokban foglalt utasítások is szem előtt tartandók.

12. §. Olyan erdei termékeknél, melyek mint a csemetekertekben nevelt ültönczök és az ertvényekben lévő fiatal csemeték aránylag csekély használati értékkel bírnak, az érték- és árszabályzatokba a kerü-értékek, vagyis azon költségek veendőek fel, melyek az illető termékek előállításához szükségeltetnek.

Ültönczöknél ezen költségeket a csemetekertül szolgáló hely évi bére, továbbá a talaj megművelésére, a felhasznált mag beszerzésére és bevetésére, az öntözésre, védelemre és összes gondozásra s esetleg az iskolázásra fordított kiadások képezik.

Ezen költségek 1—5 éves ültönczökre nézve egy tételben, egy négyszögölre számítva tüntetendő ki az érték- és árszabályzatokban.

A vágásokban s más felnyitás vagy beerdősítés alatt lévő terü-

leteken található csemetéknél, akár természetes, akár mesterséges uton neveltetnek, kerükköltségek gyanánt azon kiadások összege veendő, melyek egy katasztrális holdnyi területnek mesterségesen nevelt csemetékkel való beültetéséhez (az utó-javításokat is beszámítva) szükségesek. Ezen költségek az érték- és árszabályzatokban a katasztrális holdon kívül egy négyszögöltre és egy darab csemetére nézve is kitüntetendők. Egy darab csemetének az értéke egy kat. holdnyi ültetvény költségeiből akkép számítandó ki, hogy a kat. holdra nézve kimutatott összeg a csemeték számával, mely egy holdnál átlagosan 6400-ra tehető, elosztatik. Az ekként kijövő eredmény egészekben, vagy ha egy csemetének árúul egy krajezárnál jóval kisebb összeg jönne ki, egész tizedkrajezárokban fejezendő ki.

Az elmondottakból önként következik, hogy az ültönczök és csemeték értékének megállapításához alapul csak olyan erdőbirtokok adatai fogadandók el, melyek rendszeresen kezeltetnek, s melyekben a mesterséges ertvényezés, nevezetesen az ültetvényezés alkalmaztatik. Ha ilyen erdőbirtok valamely kerületben esetleg nem volna, az érték- és árszabályzatba valamely legközelebbi kerület szabályzatának megfelelő adatai alkalmazandók, és pedig minden változtatás nélkül, ha a két kerületben a napszámberék egyezőeknek tekinthetők, és megfelelő módosítással, ha a napszámberék számbavehetően eltérnek.

Idősebb ertvényekben lévő csemeték és fiatalosok értékének meghatározására az 1—5 éves fiatal csemeték, illetőleg ertvények értéke veendő alapul, és pedig : 5—10 éves csemetéknél értékül az 1—5 éves ültetvényekre nézve megállapított értéknek másfélszerese.

10—15 éves fiatalosoknál pedig ezen értéknek kétszerese veendő.

Ha azonban a csemeték és fiatalosokban lévő suhángok közvetlen is értékesíthetők, s az érték nyert árak esetleg magasabbak, mint a minő értékek az előbbieket szerint kiszámíthatók, akkor az elárusítási árak alkalmazandók.

Egy egész öt éves sarjak értéke vagy ára a megfelelő koru csemeték és suhángok értékével egyenlőnek veendő.

13. §. Ha előfordulna az az eset, hogy az egyes választékokra nézve megbízható tőáradatok a kimutatásokban nem volnának található, az érték- és árszabályzatba felveendő ártételek, a termelési és szállítási költségek levonása után, az illető választék piaci áraiból számítandók ki.

Alárendeltebb termékeknél azonban, mint például fü-, moha- és lombnál, továbbá gomba-, erdei gyümölcsök-, gubacs-, makk- és más erdei famagvaknál a szabályzatba, ha a tőárak közvetlen adatokból nem határozhatók meg, a piaci árak a termelési és szállítási költségek levonása nélkül veendőek fel. Ily termékeknél ugyanis az utóbb

említett költségek nagyobbmértvü és rendszeres termelés esetében igen kicsinyek lévén, számítás utján helyesen alig állapíthatók meg.

14. §. Ha egyes választékokra nézve sem a tö-, sem a piaci árakat illető adatok nem lennének megbízhatók, az érték- és árszabályzatba felveendő ár vagy érték valamely más hasonnemü termék ára vagy értéke alapján arányosan állapítandó meg.

Ha ilyen eset az erdők melléktermékeinél fordulna elő, irányadóul nem erdei termékek is választhatók. — Így például a száraz falomb- és mohánál szükség esetében a szalma; zöld lomb- és fűnél pedig a széna értéke vehető alapul. Ép így szolgálhat a gubacs, továbbá a tölgy- és bükkmakk értékének megállapításánál irányadóul a tengeri, melyből a gubacsnál kétszeres a tölgy- és bükkmakknál pedig egyszeres mennyiség vehető egyénérték gyanánt. Korhadék földnél és gyephantnál a trágya; erdei gyümölcsöknél pedig, ha adás-vevés tárgyát nem képeznék, hasonló fajú kerti gyümölcsök árából lehet megközelítő becslés alapján kiindulni.

Az ilyen alárendelt erdei termékek árának megszabásánál az előbbieken kívül figyelembe veendő még az is, hogy a törvény értelmében az erdei kihágási bíróságoknak a szabályzatba felvett ártételek alapján kell megszabniok nemcsak az eltulajdonított dolog értékét, a mi ilyen mellékterményeknél magában véve sokszor igen jelentéktelen, de egyszersmind azon kártérítési összegeket is, melyeket a kihágók a lopás elkövetése közben okozott, s becsü utján nehezen megállapítható, közvetett károkért tartoznak fizetni; miből következik, hogy a bíróságok által megítélt kárpótlás a birtokos jogos igényeit csak akkor elégítheti ki teljesen, ha a szabályzatban még a legalárendeltebb erdei termékek értéke is gondosan és a czélnak megfelelően állapítatik meg.

15. §. Az erdei termékek árán és értékén kívül azon adatok is felveendők a szabályzatba, melyeknek alapján az erdei kihágási bíróságok az erdőtermény 100—104. §-ban körülírt legeltetési kihágások eseteiben fizetendő kártérítési összegeket is megszabhassák. Ezen kártérítési összegeknek egy része, az t. i., mely a lerágott és megrongált csemetékért, és a fák megsértéseért, a fű lelegeltetéseért s más ilyen közvetlenül megbecsülhető károkért jár, az érték- és árszabályzatnak az illető fanemekre, csemetékre, fűre stb. termékekre vonatkozó ár- vagy értéktételei alapján szabható meg. Ezért a legeltetési károsítások ezen neméért járó kártérítési összegeket külön felvenni a szabályzatba nem szükséges.

Van azonban a legeltetés által okozható károsításoknak egy másik neme is, mely abban nyilvánul, hogy a talajnövények lelegeltetése, letaposása, a lombtakarónak megbontása, a termőföldnek felvágása és felturása által stb. a talaj kiszáradásának és elszegényedésének, s sok esetben vizmosások keletkezésének ut nyitvatván, a legel-

tett területen levő fák növekvése és értékgyarapodása csökkenni fog. Az ilyenmü, csak közvetve nyilvánuló károk nagysága az elkövetés idejében nem lévén határozottan megítélhető, a kártérítési összeg is csak általános szempontokból kiindulva állapítható meg. — Épen ezért legezészerűbb, ha a legeltetés által okozható ilyenmü károsításokért a kártérítési összegek ép úgy, mint a hajtópénzek és a tilos legeltetésért fizetendő büntetéspénzek, azon esetekre és előfeltételekre, melyek mellett a károsítás lehetősége és mérve kisebb vagy nagyobb lehet, külön-külön előre megszabhatnak és az érték- és árszabályzatba felvételnek.

Ezen kártérítési összegek megállapításánál irányadóul szolgálhat, hogy az ilyen közvetett károsítások nagysága egyfelől az állat nemétől és az illető erdőterületen levő fakészlet értékességétől, másfelől a legeltetés időtartamától és az időjárástól függ.

Ezeket tekintetbe véve, a kártérítési összeg kiszabásánál az előforduló fajok valamelyik főbb választéka, például a tűzihásábfa vehető alapul, s ennek egy köbméterre eső értékéből kártérítési összegül egy napnál tovább nem terjedő legeltetés esetére:

1 drb szarvasmarháért	0.30-ad rész,
1 „ kecskéért	0.30 „ „
1 „ ló-, öszvér- és szamárért	0.25-ed „ „
1 „ sertéért makkoltatás idejében	0.20-ad „ „
1 „ sertésért makkoltatás idején kívül	0.10-ed „ „
1 „ juhért	0.10 „ „
1 „ szópós csikóért	0.03-ad „ „
1 „ ludért	0.01-ed „ „
1 „ egyéb baromfiért	0.05-öd „ „

szabható ki.

Az ekként kiszámított összegek azon esetekre, ha a legeltetés 15 évesnél fiatalabb állatokban, vagy laza talaju erdőkben, vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárttevő egy napnál tovább legeltetett, kétszeresen számíthatók. A megszabásnál még figyelembe veendő, hogy az erdő-törvény 102. §. értelmében az egyszeresen számított kártérítési összegek a törvény 100. §-ában megállapított büntetéspénzek felénél, a kétszeresen számítható kártérítési összegek ellenben ezen büntetéspénzek egész összegénél kisebbek nem lehetnek.

16. §. A szabályzatba felveendő továbbá a kerületben fennálló kézi és ígás napszámberék és a legeltetési kihágások esetében kiszabandó hajtópénzek is.

A kézi és ígás napszámberék a fennálló ilyenmü adatokból ugyanazon elvek és eljárás szerint állapítandók meg, mint az erdei termékek ára és értéke.

Tételszám	Az erdei termék megnevezése	Mértékegység	Lucz- és jegenyefenyő		Tölgy, nyír, stb.		Kóris, juhar, szil		Cser, bükk, gyertyán		Vegyes termékek		Megjegyzés.	
			frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
<i>B) Tüzifa.</i>														
1	Hasábfa, jó minőségű	köbmt.												
2	" selejtes	"												
3	" stb.	"												
4	Dorongfa, vastagabb	"												
5	" vékonyabb	"												
6	Tuskófa	"												
7	Galyfa	2 fogatú szeker v. szánc												
8	Dült és szárazfa												} Taliga- és kézi szán után $\frac{1}{4}$ -ed, férfi teher után $\frac{1}{10}$ -ed, női teher után $\frac{1}{15}$ -öd és gyermeekteher után $\frac{1}{20}$ -ad rész számítandó.	
9	Hulladék és forgács													
10	Száraz kéreg stb. stb.													
<i>C) Vékonyabb épületi, szerszám- és mezőgazdasági fa.</i>														
1	Szarufa	1 drb												
2	Távirdapózna	"												
3	Erdei lécz	"												
4	Szekérrúd, petrencze rúd	"												
5	Abronc	"												
6	Szólókaró	"												
7	Komlókaró	"												
8	Paszulykaró stb. stb.	"												
<i>D) Ültönczök, csemeték és sarjak.</i>														
1	1—5 éves ültönczök	1 □ öl												
2	6—8 " "	"												
3	1—5 " " iskolázottak	"												
4	1—5 éves ültönczök iskolázottak	1 drb												
5	6—8 éves ültönczök iskolázottak	1 □ öl												
6	6—8 éves ültönczök iskolázottak	1 drb												
7	1—5 éves csemeték	1 k. hld												
8	" " "	1 □ öl												
9	" " "	... drb												
10	6—10 " "	1 k. hld												
11	" " "	1 □ öl												
12	" " "	... drb												
13	11—15 " "	1 k. hld												
14	" " "	1 □ öl												
15	" " "	... drb												

Tételszám	Az állatnem megnevezése, mely után a kártérítés és hajtópénz fizetendő	Legeltetési kihágás esetében fizetendő								Megjegyzés.
		kártérítés, ha a legeltetés								
		fenyő- tölgy- bükk- stb.				állabokban történt				
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
1	Egy drb szarvasmarha után									A kitüntetett kártérítési összegek kétszeresen veendőek: ha a legeltetés 15 évesnél fiatalabb állabokban, vagy laza talajú erdőben, vagy esős időben történt, vagy ha a legeltetés egy napnál tovább tartott.
2	Egy drb kecske után									Ha a legeltetés alkalmával fák és csemeték is megsértettek, vagy ha értékkel bíró fű vagy a vágásba elvetett takarmány, gabona stb. is legeltetett, a kártérítés ezen károsításokért az árjegyzék megfelelő tételei szerint külön állapítandó meg.
3	Egy drb ló, öszvér és szamár után									
4	Egy darab sertés után makkoltatási időben									
5	Egy darab sertés után makkoltatási időn kívül									
6	Egy drb juh után									
7	Egy drb szopós csikó után									
8	Egy drb lud után									
9	Egy darab más baromfi után									
Kelt		188	.....	hó	.....	.....	.....	.....	.....	
..... N.		N.	.....	.....	.....	N.	.....	N.	.....	
kir. erdőfelügyelő.		az erdészeti albizottság elnöke.								

Utasítás az erdőőrök szakvizsgálója ügyében.

(A m. kir. belügyministerrel egyetértőleg kiadta a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister 1880. évi 25.347. szám alatt.)

1. §. Az 1879. évi XXXI. törv. czikk értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra szükséges szakbeli képesség törvényes igazolása czéljából, az ország különböző vidékein évenként az őszi hónapokban hivatalos erdőőri szakvizsgák tartatnak.

2. §. Ezen erdőőri szakvizsga letételére bocsáttatnak mindazok, kik az elemi népiskolát elvégezték, illetőleg olvasni, írni és a négy

közönséges számművelet szerint számolni tudnak, s ezt, valamint azt, hogy legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak, hitelesen igazolni tudják, feddhetlen magaviseletűek és 24-ik életévüket betöltötték.

A vizsgára engedélyt azon kir. erdőfelügyelő ad, kinek kerületében a vizsga megtartatik.

3. §. A vizsgáló bizottság áll az elnökből és két bizottsági tagból, kiket az országos erdészeti egyesület és az illető kerületi erdőfelügyelő javaslata alapján esetről-esetre a földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi minister nevez ki.

4. §. A vizsgálat tárgyát képezi mindaz, mit az erdészeti műszaki segédszolgálat sikeres teljesítésére s az erdőörnek a fennálló erdőtörvényben előirt teendőire és jogaira nézve tudni kell. Ezen korláton belől a vizsgálatra és a tanulóknak vezérfonalul ajánltatik Bedő Albert, magyar királyi főerdőtanácsosnak, „Erdő-ör, vagy az erdészet alapvonalai“ czimű és az országos erdészeti egyesület által az erdőörök tankönyvére kiirt pályadíjjal jutalmazott műve.

5. §. A vizsgálatra jelentkezők a vizsgáló bizottsági elnök kezéhez vizsgálati díj fejében 5 frtot kötelesek lefizetni.

6. §. A vizsgálat szóval és írásban tartandó. Az írásbeli vizsgánál, mely a szóbeli előtt tartatik meg, az összes jelentkezők a vizsgáló bizottság elnöke által feltett ugyanazon három kérdést felelik meg. Az írásbeli vizsgálat letételére elegendő, ha az illető a 4. §-ban megjelölt szakkönyv alapján tehető kérdésekre kellően megfelel. Az írásbeli vizsgálat tárgya csak olyan kérdés lehet, melynek írásbeli uton való megoldása a gyakorlati erdőőri szolgálatnál előfordul.

7. §. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium nevében és azon vármegye pecsétje alatt, melynek székhelyén a vizsgálat tartatott, a vizsgálatot kiállott egyéneknek bizonyítvány adatik, melyet a vizsgáló bizottság elnöke és annak mindkét tagja ir alá.

8. §. A bizonyítványban kiteendő képességi osztályzatok a következők:

kitünően alkalmas, jól alkalmas és kielégítően alkalmas.

9. §. A bizonyítványban kiadandó képességi osztályzatot a bizottság egyetértésben, vagy szótöbbséggel állapítja meg.

10. §. A vizsgálatnál a következő tartalmu bizonyítvány adatik ki: Erdőőri szakvizsgálat bizonyítványa:

A vizsgáló bizottmány által adható osztályzatok.

„kitünően alkalmas“,

„jól alkalmas“,

„kielégítően alkalmas“.

A nagyméltóságú földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium 18 . . . évi . . . . . hó . . . . . napján . . . . . sz. a kelt rendelete alapján . . . . .
 18 . . . évi . . . . . hó . . . . . napján . . . . .
 . . . . . városában megtartott erdőőri szakvizsgálat alkalmával alulírt vizsgáló bizottmány által.

N. N.

. . . . . vármegyének
 ki Magyarország . . . . . községében született, az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítéséhez szükséges ismeretekből megvizsgáltván, az 1879. évi XXXI. törv. cikk értelmében teljesítendő erdőőri szakszolgálatra . . . . . alkalmasnak találatott, miről is részére ezen bizonyítvány kiadatott.

Kelt . . . . . 18 . . . . . hó . . . . -n.

A vizsgáló bizottmány:

N. N.

vizsgáló biztos
 (és erdőtisztí állása)

N. N.

vizsgáló biztos
 (és erdőtisztí állása)

N. N.

a vizsgáló bizottmány
 elnöke

(és erdőtisztí állása.)

11. §. A vizsgáló bizottság tagjai ezen működésükért külön díjazásban részesülnek, és pedig az államhivatalnokok az őket szabályszerűen megillető, a nem államhivatalnokok pedig 5 frt (öt frt) napi díjban.

12. §. A vizsgálat egész folyamáról jegyzőkönyv vétetik fel, melynek tartalmazni kell a vizsgálat leírását, a vizsgált egyének neveit s az ezek részére a vizsgáló biztosok által adott osztályzatokat, valamint azon osztályzatot, melyet az illető bizonyítványában nyerend. Ezen, a bizottság összes tagjai által aláírt jegyzőkönyv, a vizsgáló bizottság elnöke által a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz terjesztendő fel.

13. §. A ki a vizsgát nem állotta ki, a következő évben, vagy később is annak letételére legfeljebb kétszer még jelentkezhetik, de ha ez alkalmakkal sem találatnék kielégítően alkalmasnak, többé vizsgára nem bocsátható.

14. §. A vizsgálat megtartásának helye és ideje a „Budapesti Közlöny“ című hivatalos lapban és az Országos Erdészeti Egyesület szakközlönyében az „Erdészeti Lapokban“ a vizsgálat megtartásának napja előtt legalább 6 héttel köztudomásra hozatik s azt az illető megyei hatóságok köröztetés útján a községekben is kihirdettetik.

15. §. Az eddig fennállott és ugynevezett alsóbb rendű erdészeti államvizsgáról nyert bizonyítványok a jelen szabályzat értelmében megtartott erdőőri szakvizsgáról nyert bizonyítványokkal egyenlő értéknek tekintendők.

Kelt Budapesten, 1880. évi augusztushó 16-án.

Tisza Kálmán, s. k.

B. Kemény Gábor, s. k.

Adományok a Wagner Károly emlékére teendő alapítványra.

Az Országos Erdészeti-Egyesületnél teendő ezen alapítvány célja : oly erdőtisztek segélyre szorult özvegyeinek vagy árváinak, kiknek férjök vagy atyjok az Országos Erdészeti-Egyesületnek első belépésétől kezdve állandóan és legalább öt évig tagja volt, évenként segélyt adni.

A mult füzetben közölt adományok összege
készpénzben . . . . . 4651.³⁵ frt.

Ujabb adományok.

Simor János, bibornok herczeg primás	200	frt.
Vanke Sándor, primási erdőmester	15	„
Erdélyi m. kir. erdészeti tisztviselők	37. ⁸¹	„
Sztokosza Géza, m. k. erdőakad. tanár- segéd (10 mark)	5. ⁷⁰	„
Csik Gyula, főerdész	5	„
Szalay Farkas, földbirtokos	1	„
Kárász István, m. kir. kat. erdőbecslő	5	„
Zachar József, erdőbíró	1	„
Árva-váraljai urad. erd. személyzet	10	„
Schemmel Győző, m. k. felm. mérnöksegéd	5	„
Wagner Vilmos, m. k. bányatanácsos	14	„
Szepesi Gusztáv, m. kir. erdőrendező	1	„
Likker Károly, erdőszámvivő	2	„